

Veelgemaakte fouten in RAW-bestekken

Altijd op de hoogte van ontwikkelingen op RAW-gebied? Meld je aan op raw.nl

Gebruikersmiddagen 2025

- Aanleiding
- Wat is een bestek?
- Veelgemaakte fouten
- Tips
- Discussie

RAW Gebruikersmiddag: Terug naar de Standaard

Barbara Hasselaar

13 februari 2025 | 1 minuut lezen

Na twee succesvolle edities organiseren we ook dit jaar weer de RAW Gebruikersmiddagen. Deze vinden plaats op 20 mei, 22 mei en 5 juni met als thema Terug naar de Standaard.

Bij CROW zien we veel afwijkingen en uitzonderingen terug in de bestekken die wij controleren. Hiermee komt de gedragen RAW-systematiek in het geding en werken we niet meer volgens de afspraken die zowel opdrachtgever als aannemer houvast en zekerheid geven

Aanleiding

- Waarom wilden we ook alweer een Standaard?
 - Dezelfde taal spreken en duidelijkheid en rechtszekerheid
 - Paritair
 - Consistent met juridisch kader (UAV)

The screenshot shows a web interface with a header containing two tabs: 'Actueel' (Active) and 'Historie' (History). Below the tabs, there is a section titled '- Contracteren' (Contracting). Under this section, a bold heading reads 'Contracteren RAW 2020, release september 2024'. Below this heading, a list of documents is displayed:

- Standaard RAW Bepalingen
- Cat. Resultaatsbeschrijvingen
- Cat. Bepalingen
- Handleiding
- ABB
- UAV

Gebruikersmiddagen 2025

- Aanleiding
- Wat is een bestek?
- Veelgemaakte fouten
- Tips
- Discussie

Het bestek?

- Definitie UAV §1 lid 1: ‘de beschrijving van het werk, de daarbij behorende tekeningen, de voor het werk geldende voorwaarden, de nota van inlichtingen en het proces-verbaal van aanwijzing’.
- Beschrijving ≠ omschrijving
- Functie van een bestek:
 - Ontwerp vastleggen
 - Uitgangspunt om uitvoeringsmethode, kosten en aanbiedingsprijs vast te stellen
 - **Contractdocument** tussen opdrachtgever en aannemer

Uitgangspunten RAW

- De UAV 2012;
- De gelijkwaardigheid van contractpartijen;
- Een duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden;
- Duidelijke en eenduidige besteksinformatie;
- Uitvoeringsvrijheid van de aannemer;
- Kostenhomogene besteksposten;
- Betaling naar productie.

01.01.01 Van toepassing zijnde bepalingen

01 Voor zover daarvan in deze 'Standaard RAW Bepalingen 2020' (de Standaard) niet uitdrukkelijk is afgeweken, zijn van toepassing de 'Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken en van technische installatiewerken 2012' (UAV 2012), vastgesteld bij gemeenschappelijke beschikking nummer 2011-2000541953 van 19 januari 2012 van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Gebruikersmiddagen 2025

- Aanleiding
- Wat is een bestek?
- **Veelgemaakte fouten**
- Tips
- Discussie

Veelgemaakte fouten

- Het werk en het vak bestekschrijven onderschatten
- Niet de beschikbare systematiek gebruiken
- Onduidelijke besteksinformatie
- Dicht timmeren van contracten
- Verkeersmaatregelen onjuist beschreven

Het werk en het vak onderschatten

Mogelijke gevallen waardoor fouten kunnen ontstaan

- Te weinig tijd
 - te laat gestart met bestekschrijven
 - te vroeg willen starten met uitvoering
 - ontwerpwijzigingen
- Geen budget
- Kwaliteitscontrole ontbreekt
- Sturing uit handen geven (weekrapporten, bouwvergaderingen, coördinatie)
- Copy paste fouten

01 89 27 **Wijzigingen / aanvullingen op de U.A.V. 2012 Paragraaf 27**

01 In afwijking van het bepaalde in paragraaf 27 lid 01 van de U.A.V. 2012:
De aannemer maakt weekrapporten op. Hierin moeten de volgende aantekeningen
worden opgenomen:

Niet de beschikbare systematiek gebruiken

Onnodig risico op fouten en strijdigheden

- Eigen teksten terwijl er een hoofdcode voor beschikbaar is

deficode						teksten	eenheid
1	2	3	4	5	6		
						Inzetten van landelijk aangestelde verkeersregelaar. # <i>Situering in het werk (met vermelding van tek.nrs.) en bijzonderheden volgens de handleiding vermelden. Werktijden overeenkomstig de vigerende cao van betreffende branche.</i>	uur
1						Inzet overdag # <i>Vermeld werktijden.</i>	
2						Inzet 's nachts # <i>Vermeld werktijden.</i>	
3						Inzet op zaterdag # <i>Vermeld werktijden.</i>	
4						Inzet op zon- en feestdagen # <i>Vermeld werktijden.</i>	
1						Inzet duur: meer dan 4 aaneengesloten uren	
2						Inzet duur: 4 aaneengesloten uren	

- Aanwijsteksten en handleiding niet in acht nemen

hoedanigheid van het asfalt worden vermeld. Een verschil in hoedanigheid kan het noodzakelijk maken meerdere posten te maken als deze hoedanigheid leidt tot een verschil in storkosten en eventueel hergebruiksmogelijkheden van de vrijkomende materialen, zoals in het geval van bijvoorbeeld combinatiedeklagen. Het volstaat niet om hier alleen naar een rapportage van het verhardingsonderzoek te verwijzen.

04 Voor zover de in het bestek opgenomen bepalingen in de plaats treden, dan wel wijzigingen, aanvullingen of uitbreidingen zijn van de bepalingen uit de Standaard, gaan de in het bestek opgenomen bepalingen boven die uit de Standaard.

602010	257599						Ter beschikking stellen Verkeersregelaars Betreft: verkeersregelaars t.b.v. bijzondere verkeerssituaties Gerekend met 2 personen per dag De verkeersregelaars zijn vakinhoudelijk opgeleid en gediplomeerd	dag	14,00	F
--------	--------	--	--	--	--	--	---	-----	-------	---

400340	810201	.	.	.	.	.	Frezen van teevrij asfalt. Situering : gedeelte kruispunt en rijbaan vanaf kruispunt tot aan de Oostveenweg. Hoedanigheid van het asfalt: Samenstelling volgens bijlage asfaltonderzoek Resultaten (voor)onderzoek: 5. Totale breedte van 2,50 tot 4,00 m .1. . . . Dikte van de af te frezen laag: 70 mm3 De aannemer wordt eigenaar van de vrijgekomen materialen	m2	3.650,00	V
--------	--------	---	---	---	---	---	---	----	----------	---

Niet de beschikbare systematiek gebruiken

- Eigen bedachte regelingen (geen gebruik maken van de Standaard regelingen/ keuzebepalingen en onnodig afwijken)

HFD	PAR	ART	LID	
01	04	01		Wijzigingen in de loonkosten en kosten bestanddelen
		01		Bij eventuele verlenging van het contract zal het loonkostenbestanddeel wel worden geïndexeerd conform de CROW-index. De verrekening voortkomende uit lid 1 geschiedt jaarlijks per 1 januari conform de CROW-index. Prijswijzigingen in een lopend werkjaar komen niet voor verrekening in aanmerking. De eerste indexering zal plaatsvinden per 1 januari 2021. Het basis getal waarmee gerekend zal worden is het indexgetal van 1 oktober 2020, waarbij voor de jaarlijkse indexering steeds met het indexgetal van 1 oktober van het daarop volgende jaar wordt gerekend.
		02		Het loonkostenbestanddeel, als bedoeld in artikel 01.04.02 lid 03 van de Standaard, bedraagt 60% van de aannemingssom.
		03		Wijzigingen in loonkosten, in kosten van brandstofbestanddelen en in kosten van bouwstoffen geschiedt geen verrekening, het bepaalde in de artikelen 01.04.02 t/m 01.04.06 van de Standaard is op deze groepen niet van toepassing. Dit geldt ook bij een eventuele verlenging.

- Zaken opnemen, die elders al geregeld zijn of van toepassing zijn

01 13 06	ALGEMEEN TIJDSHEMA
01	In aanvulling van artikel 01.13.06, lid 01 wordt van de opdrachtnemer een algemeen tijdschema, als bedoeld in paragraaf 26 van de UAV 2012, verlangd.

Onduidelijke besteksinformatie

- Resultaatsverplichtingen zonder bestekspost in deel 3
- Onvolledig zijn in deel 2.2 (informatie in bijlage)

Uit een Raamovk asfaltonderhoud

03 Aan artikel 01.12.01 van de Standaard wordt een nieuw lid toegevoegd:
Lid 03, De bereikbaarheid van woningen en/of percelen wordt door de aannemer gegarandeerd.
De aannemer treft daarvoor de nodige voorzieningen, zoals bijvoorbeeld het aanbrengen van
vlanders, kunststof rijsloten of tijdelijke verhardingen.

252010	515204	Planten bomen.	st	920,00	F
		Inclusief aanplantsnoei			
		Plantmateriaal: volgens plantlijst bij opgave			
		deelopdracht.			
		Periode van planten : Periode conform			
		het Handboek bomen			
	2	Bomen met			
	2				

05 Bij tegenstrijdigheden tussen de onder lid 01 genoemde Standaard 2020 en het onder lid 06 genoemde Handboek Bomen 2022 prevaleert (voor zover niet specifiek anders voorgeschreven) het onder lid 04 genoemde Handboek Bomen 2022.

- Foutjes met kenmerk hoeveelheid ter inlichting

101020	101603				<i>Toepassen stamommanteling.</i>	st	1,00	V		
					Toepassen stamommanteling ten behoeve van bescherming bomen.					
					Situering: ---					
			2		Stamdiameter boom: van ca. 0,3 tot ca. 0,5 m					
			2		Stam beschermen tot een hoogte van 3 m					
			1		Stamommanteling van houten delen; dikte ten minste 22 mm, breedte ca. 75 mm	st			20,00	L
			1		Tussen de stam en de ommanteling een afstand van 80 tot 100 mm waarborgen					

Onduidelijke besteksinformatie

- Onduidelijke resultaatsverplichtingen:

841010	624099								<i>Kosten fasering</i> Kosten fasering Hier dienen alle kosten te worden opgenomen welke zijn gemoeid met de gefaseerde aanleg van het werk. De fasering staat omschreven in deel 1; paragraaf 1.05, en deel 3; hoofdstuk 01 13 09 en 01 13 11	EUR			N		
--------	--------	--	--	--	--	--	--	--	---	-----	--	--	---	--	--

205060	221199								<i>Afvissen watergang.</i> Afvissen watergang. Situering: --- Betreft: het afvissen van de watergangen --- ten behoeve van het dempen van deze watergang. Methode: m.b.v. elektro-visapparaat De gevangen vis direct uitzetten in aangrenzende watergang Rapportage van van de gevangen vissen binnen 3 werkdagen aan de directie overhandigen.	EUR			N		
--------	--------	--	--	--	--	--	--	--	---	-----	--	--	---	--	--

- Onduidelijke bepalingen:

De aannemer dient alles in het werk te stellen om te voorkomen dat voetgangers, fietsers, gemotoriseerd verkeer of de omgeving hinder ondervinden van bouwmaterialen.

De aannemer wordt geacht zich op de hoogte te hebben gesteld van de ligging van het werkterrein(en) en de plaatselijke omstandigheden, zoals aan- en afvoerroutes, los- en laadmogelijkheden en andere zakelijke gegevens niet in dit bestek vermeld.

De transportwegen behoeven goedkeuring van de directie.

- Geen kostenhomogene beschrijving

Dicht timmeren van contracten en risico's verschuiven

- Aannemer: schat maar in. “Wij weten dat toch ook niet als opdrachtgever” (de aannemer wel..?)

Aantal bomen	Kunt u aangeven om hoeveel stuks bomen het gaat waar wij VTA en snoeiwerk voor moeten uitvoeren? Zoals het nu beschreven staat is dit niet kostenhomogeen af te prijzen.	Het aantal bomen per are kan niet worden aangegeven. De aannemer dient op basis van zijn expertise hiervan een inschatting te maken.
WERKTERREIN / PLAATSELIJKE OMSTANDIGHEDEN De aannemer wordt geadviseerd zich op de hoogte te stellen van de plaatselijke omstandigheden, de ligging van het werkterrein, de ligging van kabels en leidingen, los- en laadmogelijkheden, de bereikbaarheid, de bestaande situatie en alle andere noodzakelijke gegevens die van belang kunnen zijn voor een goede uitvoering van het werk.		

- Afwijkende risicoverdeling

01	09	KABELS EN LEIDINGEN
01	09	03 RISICOVERDELING
	21	De opdrachtgever aanvaardt slechts aansprakelijkheid voor vertraging der werken als gevolg van onjuistheid of ontbrekende informatie en/of stagnatie door nalatigheid van werkzaamheden door één of meer betrokken nutsbedrijven, mits de aannemer minimaal 3 werkdagen vooraf aan de vertraging, de directie aantoonbaar op de hoogte heeft gebracht van het risico op vertraging.

Voorschrift 3.9 A:

De aanbestedende dienst allociert het risico bij de partij die het risico het best kan beheersen of beïnvloeden.

Dichttimmeren van contracten en risico's verschuiven

- Maximale percentages staartkosten
- Lessons learned/ problemen uit verleden tackelen door bepalingen toe te voegen, terwijl het elders al geregeld is
- Afwijken van de systematiek/ UAV

02 In afwijking van het bepaalde in paragraaf 35 lid 01 van de U.A.V. 2012: Ingeval van bestekswijzigingen, als bedoeld in paragraaf 36 van de U.A.V. 2012, geldt een maximum opslag percentage van 10% voor Algemene kosten, Winst en Risico. De eenmalige kosten (korting) en uitvoeringskosten worden hierbij niet verrekend.

03 In aanvulling op het bepaalde in paragraaf 35 lid 01 van de U.A.V. 2012: De 10% regeling is niet van toepassing op het niet gebruikte deel van een stelpost.

01 09 04 RICHTLIJN ZORGVULDIG GRAAFPROCES

- 01 In aanvulling op paragraaf 01.09 van de Standaard RAW Bepalingen gelden voor deze overeenkomst tevens de verantwoordelijkheden van partijen zoals deze zijn vastgelegd in de CROW-publicatie 500 'Richtlijn zorgvuldig grondroeren'. Partijen verklaren kennis te hebben van de inhoud van genoemde publicatie.

01 31 01 VERPLICHTINGEN VAN DE OPDRACHTGEVER

- 01 In afwijking van het bepaalde in lid 2 van §5 van de U.A.V. 2012 draagt de aannemer de verantwoordelijkheid voor de door de opdrachtgever of namens hem voorgeschreven constructies en werkwijzen, daaronder begrepen de invloed die daarop door de bodemgesteldheid wordt uitgeoefend, alsmede voor de door de opdrachtgever of namens hem gegeven orders en aanwijzingen.

Verkeersmaatregelen onjuist beschreven

- Verouderde publicatiereeks/ oude figuurnummers
- Verkeersmaatregelen in ppe (in tussenhoofd opgenomen)
- Artikel 62.17.03 niet in acht nemen, of zelfs uitsluiten!
- EUR N voor verkeersmaatregelen conform publicatie 96b

62.12.01 Algemeen

01 Tijdelijke verkeersmaatregelen moeten in overeenstemming zijn met de CROW-publicatiereeks 'Werk in Uitvoering', zoals deze drie maanden voor de uiterste datum voor het indienen van de inschrijving luidt.

				7.	In alle op te geven eenheidsprijzen worden de kosten voor de toepassing van verkeersmaatregelen overeenkomstig figuur 33 van de CROW publicatie 527 "Werken op niet-autosnelwegen - Werk in uitvoering 96b-2020" geacht te zijn inbegrepen.	
--	--	--	--	----	---	--

62	17				Meet- en verrekenmethoden	
62	17	03			Verrekening van voorbereiding en treffen van tijdelijke verkeersmaatregelen	
			01		Het gestelde in artikel 62.17.03 van de Standaard is niet van toepassing.	

812040	620199					Het toepassen van verkeersmaatr. en afzettingen. Het toepassen van verkeersmaatregelen en afzettingen Betreft: de voor de duur van het werk, ter beschikking stellen, plaatsen en onderhouden en na afloop van de werkzaamheden verwijderen, van alle te treffen verkeersmaatregelen en afzettingen conform de CROW-publicatie 96b. Situering: kopafzettingen per werkvak. De verkeersmaatregelen per fasering verplaatsen.	EUR		N
--------	--------	--	--	--	--	--	-----	--	---

Gebruikersmiddagen 2025

- Wat is een bestek?
- Veelgemaakte fouten
- Het werk en het vak onderschatten
- Niet de beschikbare systematiek gebruiken
- Onduidelijke besteksinformatie
- Dichttimmeren van contracten
- Verkeersmaatregelen
- [Tips](#)
- Discussie

Tips

1. Neem voldoende tijd en middelen om een bestek te schrijven. Zorg voor een goede afstemming tussen opdrachtgever en bestekschrijver. Laat het bestek controleren door een collega.
2. UAV en RAW zijn paritair. Je mag er dus niet zomaar van afwijken. Er zit een evenwichtige risicoverdeling achter!
3. Maak gebruik van de Standaard RAW Bepalingen, de catalogus resultaatsbeschrijvingen inclusief aanwijsteksten en de catalogus bepalingen. Deze onderdelen zijn te raadplegen op onze kennisbank. De bestaande teksten zijn juridisch kloppend, duidelijk en eenduidig. Daarnaast is er de toelichting uit onze handleiding.
4. Geef de inschrijvers (aannemers) voldoende tijd voor de aanbesteding. Aannemer: stel vragen! Opdrachtgever: neem de Nota van Inlichtingen serieus!
5. Uiteraard is er ook nog de RAW Helpdesk voor het beantwoorden van vragen als je er niet uitkomt! Maar bovenal, blijf zelf nadenken, lees je bepalingen na en laat je collega kritisch meekijken.

Voorschrift 3.9 C:

In gevallen waarin voor een bepaalde soort overeenkomst contractmodellen of algemene voorwaarden bestaan die paritair zijn opgesteld, past de aanbestedende dienst deze integraal toe.

Actueel	Historie
Contracteren	
Contracteren RAW 2020, release september 2024	
Standaard RAW Bepalingen	
Cat. Resultaatsbeschrijvingen	
Cat. Bepalingen	
Handleiding	
ABB	
UAV	

Voorschrift 3.6:

De aanbestedende dienst overweegt een langere termijn te hanteren dan de minimumtermijnen.

Gebruikersmiddagen 2025

- Wat is een bestek?
- Veelgemaakte fouten
- Het werk en het vak onderschatten
- Niet de beschikbare systematiek gebruiken
- Onduidelijke besteksinformatie
- Dichttimmeren van contracten
- Verkeersmaatregelen
- Tips
- [Discussie](#)

Hulp nu en straks...

RAW-helpdesk

Besteksbeoordelingen

Bestekscheck

RAW-educatie

RAW-kennisproducten

Vakinhoudelijke vragen:

Ga naar het [Helpdeskformulier](#) op
crow.nl – Hulp & Contact –
Helpdesk

Bedankt voor je aandacht

Copyright © 2025 Stichting CROW

Alle rechten waaronder alle intellectuele eigendomsrechten op alle inhoudelijke informatie en het beeldmateriaal in het cursusmateriaal blijven te allen tijde voorbehouden aan CROW. Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van CROW is het niet toegestaan de materialen te verveelvoudigen of openbaar te maken.

CROW heeft de in de presentatie opgenomen gegevens zorgvuldig verzameld. Desondanks kunnen er onjuistheden in deze presentatie voorkomen. Gebruikers aanvaarden het risico daarvan. CROW sluit iedere aansprakelijkheid uit voor schade die mocht voortvloeien uit het gebruik van de gegevens.

✉ info@crow.nl

☎ 0318 69 53 00

in [LinkedIn](#)

📄 CROW [nieuwsbrieven](#)